

ПЕРЕДПЛАТА на „РУСЛАНА“ вносьте: в Австрії: на цілий рік . . . . . 24 К на пів року . . . . . 12 К на чверть року . . . . . 6 К на місяць . . . . . 2 К

За границю: на цілий рік: зі щоденною висилкою 7 доларів або 14 рублів; з висилкою двічі в тижні 6 доларів або 12 рублів; з висилкою що суботи 5 доларів або 10 руб. Поодинокі число по 10 сотків.

Телефон Редакції ч. 1484. Контото почт. щадниці ч. 98.704.

РУСЛАНИ

Християнсько-суспільний дневник.

„Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска“. — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділі і руских свят о 5 год. по полудні. — Редакція, адміністрація і експедиція „Руслана“ при ул. Хмельовского ч. 15, II. поверх. Експедиція місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рускиси звертає ся лише на попередню засторогу.

Рекламації лише неопечатані є вільні від порта. — Оповіст звичайні приймають ся по ц. 20 с. від стрічки, а в „Надієнім“ 40 сот. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки

До якої цілі веде російська пропаганда в Галичині?

(Дальше).

В дальших виводах автор брошури вказує на „заразу українщизни“, „винайдену і вимірену Поляками проти Росії“, однак додає „важну примітку“, що там, де проявляє ся гноблене сильного над слабим, можна всю ту партію відповідно в значіно розділити на 3, а навіть 4 часті: 1) на свідомих, 2) на хитких, обманених, 3) на рівнодушних, що бачать лише на вигоди і 4) на слабодухів, котрі там пристали, бо не було у них відваги заявити ся отверто „твердим“.

Автор сподіває ся, що колиб віднали услівя гноблення, тоді три останні категорії перейшли би в табор москвичів. Але таких, що сьміло визнають „історическіє начала“ (обединительну ідею) числять автор на половину рускої інтелігенції в Прикарпатю і тих уважає він справдешними героями, а простий народ, по його думці, елементарно прихильний історичним „началам“. В сім бачить він усе значіне Прикарпатя для Росії, бо оно є незвичайно важне для Росії. Длятого задає він питає, як Росія повинна

віднести ся до сеї справи і каже, що відповідь на се дати дуже легко.

Він звиває, що Росія повинна більше заінтересувати ся сьм краєм, Галичиною, (се ми вже бачимо наглядно на кожній області) і людями прихильними Росії, бо тут готувлять ся важнійші події, як на далекім Сході. Ліпше, каже він, нам вже остановитись на тім місці (в Галичині) і звести бій з вояками (розуміє тут всіх противників Росії). Сего вимагає „русская история“ і обовязок супроти Віри, Престола і Вітчизни і чувство — самоохорони. Але й без того прийде час раніше, як може сподіваемо ся, „когда Россия, волей-неволей будет поставлена, не только обратит свое внимание на эту беспокойную страну, доставляющую ей постоянно лишь столько хлопот, но даже просто, будет принуждена вмешаться в ее (Галичині) внутреннія дела, чтобы раз и навсегда положить конец этой крамолье, и избавить ся, раз и навсегда, от безпрестанных, ядовитых укушений из за угла, ее подпольных скорпионов и змій, столько времени нарушающих мирное развитие наших южных окраин“.

Автор звиває, щоби Росія не закривала собі очей і не покривала дипломатичною усьмішкою підступних діл „доброго сусіда“

(розуміє Австрію) а чим півнійше се буде, тим труднійше, бо що помогло Росії, що так довго закривала очи на Приамурь? Прийшов час і Росія була приневолена вмішати ся на далекім Сході в справи внутрішні Приамуря і так само прийде час і на Прикарпатє, а буде се тим гірше, чим довше Росія буде се аволкати.

Се легко зробити, запевняє автор, бо „почва (грунт) въ этой странѣ — наша, и все население стоитъ еще по нашей сторонѣ и представляетъ себя само въ наше распоряженіе. И намъ стоить только положить ся на него (здати ся на него), на этотъ нашъ родной народъ“. **Теперь пора!** кличе автор, „тепер найменший рух нашего пальца відозвесея великаньским підемом прикарпатской підойми“, бо опісля буде вже пізно.

Тут порівнує він стан Галичини з Холмщиною і каже, колиб завчасу Росія дала була поміч в Сідлецькій і Люблинській губернії, коли сам народ боров ся проти католицизму, коли до того звивав ще „великий Сьмашко“, то уперті нані уніяти самі булиб прихилили ся до православія. А ми їх відтрутили! Звиває отже, щоби „не відтручувати синів Данила Галицького, що рвуть ся до Росії, щоби прокляте історії не спало на наші голови“.

Автор згадує дальше, що Росія старала ся дійти до порозуміння з Поляками, помирити

ся з ними, однак з ними не може бути ніколи порозуміння і згоди, бо они все думають про відбудову Польщі.

(Конець буде).

Маркіянові сьвята.

В Снятині.

Снятин два рази обходив ювілей Маркіяна Шашкевича.

Дня 6-го листопада обходили ювілей шкільні діти: Школа народна, школи виділові: мужеска і жіноча, а вкінці і школа реальна.

Службу Богу за упокій душі Маркіяна відправив о. Проць, катехит реальної школи, а по панахиді промовив щиро до дїтий вказуючи їм, хто був Шашкевич і чим він заслужив собі на се, що весь край, весь руский народ так торжественно обходить роковини его уродин.

Треба зазначити, що на богослуженю присутна була досить численно і польська молодіж і учителя Поляки.

По богослуженю молодіж виділової школи жіночої і школи реальної сьвяткувала ще память Шашкевича концертом.

Хоть діти короткий мали час до приготования, то оба поранки випали добре. Аж любо було дивити ся, як дїтвора співала цісні та виголошувала Маркіянові поезійки.

Дня 19. листопада обходила Снятинщина другий раз ювілей Маркіянових уродин бо-

Олександр Барвіньський

СПОМИНИ

з мого житя.

„Подлингомъ добрымъ подвизаюсь, тѣмъ скончаю, въсрѣ солюдоу. Проче оуко солюдется мѣкъ вѣнцѣ правды, егда воздѣтъ ми Господъ въ днѣ снѣ, правдинъ сѣдѣ, не токможе мѣкъ, но и есмѣкъ возлюблѣшимъ шлѣние егѣ.“

Посл. сьв. Апостола Павла до Тимотея II. 4.7.

„Wenn einst nach vielen Jahren Mein Name wird genannt, Dann wird man erst erfahren: „Den haben wir verkannt“.

Передне слово.

Das Leben ist auch eine Schule.

На мову віку довелось мені пережити не одно, зустрінути ся і познакомити з визначними людьми, приглядати ся розвиткови і поступови культурних народів і самому бути учасником змагань нашого народу українсько-русского до витвореня условин для самостійного его ествования, розвитку і поступу. Житє посеред тих обставин було для мене школою, в котрій я чимало дізнав ся, багато навчав ся, як би можна і наш народ двигнути з занепаду, пособити его розвиткови і поступови та довести его до становища поруч інших культурних народів. „Хочу добра руській землі“ — бажанє Володимира Мономаха, стало

моїм бажанєм а слабї сили свої звертав я на потреби свого народу і quid potui, feci — лшачуючи вишим, faciant meliora potentes.

Досвід, зібраний протягом мого віку, помічєня, які я поробив в тій школі житя, бажая полишити нащадкам, щоби користувались ними, о скілько они добрі, а обминали їх о скілько они хибні. Треба нам учитись від культурних народів, переймати від них все краще, користуватись досвідом старших людей і на підвалинах ними положених класти дальші цеголки народної будівлі.

Мое житє обнимає спору частину в історії нашого народного розвитку а спомини, які починаю списувати, можуть пояснити в децим не одну сторінку не зовсім вясненого нашого народного розвитку, бо і стрічки не мають иншої мети, як щиро і правдиво зобразити ті відносини, яких я рагва pars fui. Чи Бог позовольте мені ще стілько віку, щоби почати тут спомини довести до кінця, се Его сьвята воля.

Отже в імя Боже починаю списувати спомини з мого житя і тих, котрим доведе ся колись прочитати сї спомини, прошу словами нашого літописця:

„Оже са гдѣкъ есѣдъ описалѣ, или переписалѣ, или не деписалѣ, чтѣте исправакѣла Бѣга дѣла, а не кленѣте, не влѣгословѣте.“

У Львові, дня 1. септня 1909.

I. Моє родинне село.

На Поділю, на мильо від Тернополя, над ярмом річки Гнізні, розкинулось на західній збочи сего яру живописно положене село Шляхтиці. На супротивлежній збочи яру, доволі стрімко нахилений до річної долини, красувала ся громадка старезних сосон а дальше виднів ся гарний дубовий гайок, що губив ся аж за горою. Від західного берега річки серед густої деревини здіймались амфітеатрально біленькі селянські хатки з соломяни ми стріхами. Понад ними, на самім краю західної збочи, серед столітних ясенів, берестів і каштанів сховала ся велика сільська хата, а побіч неї висувала ся мала мурована церковця з червоною банєю, обмашна довкола старезними липами. Коло церкви виступала широка мурована давіница а перед нею розкинув ся невеличкий майдан аж по гостинець, що серединою села провадив з Тернополя до Збаража. Зараз біля церкви, на краю майдану стояла невеличка сільська школа, з одною комнатою для науки, а другою для учителя.

В сій великій сільській хаті, на приходстві, родив ся я 8. червця 1847 р. Отець мій Григорій, що був тут майже цілих 50 літ приходником, був сином Григорія, громадского начальника, чиншового шляхтича (Zinsedelmann) в Ярчовець, коло Зборова, (секретар гр. Дідушицкого) а виховував ся і образував у стрийного стрія, архіресвітера

львівської митроп. капітули і генерального вікарія о. Мартина у Львові, тут скінчив теологію і висьвятив ся (1830 року). Хоч в школах не учив ся рускої мови, а про руске письменство тоді в Галичині й чулки не було, навчив ся мій отець, як сам оповідав, рускої скорописи від Ількевича, що опісля видав збірник приповідок, та мимо того перші проповіді списував собі латинською азбукою, але живою, народною мовою рускою. (Отсе доказ, що вже перед Маркіяном Шашкевичом тїла в духовній семінарії іскра руского житя). Мати Доміцеля була донькою сьвященника о. Дмитра Білинського з Козівки і Анни з Юськевичів, тернопільських міщан. Вихована по старосьвітски, в будні була все в роботі, при доволі великім господарстві, а в неділі і сьвята, як сама мені розказувала, були акафисти одинокою лектурою єї і молодших сестер. Змалку отже чув я дома лише руске слово, дїм моїх родичів був щиро-русский, хоч поміж тодішніми сьвященниками родинами, особливо на Поділю, говорено звичайно по польски.

Отець мій був поважною і сурою вдачі, рідко, коли усміхнув ся, а не тямлю, щоби жартував колинебудь. На житє глядїв поважно, був вельми примірним і ревним сьвященником, сповняв дуже точно свої обовязки без сотрудника в двох церквах (дочерна в Лозові) і трех селах (Шляхтиці, Лозова і Курники) аж до самої смерти (умер на новий рік

ЧАЙ

прямо з пляктайцій, мішаний лише машинами

Найкрасей, найлучший Мелянж Никола 3/000 англійский К 12-80. Благонный, пахучий, гарний Мелянж Никола 4/000 російский К 12-80. За 1 кг. franko в блишаних коробках. Англійська мішанка є сальна, гарна, трохи ароматична, на сніданє з молоком. Російська мішанка є дуже ароматична до питя ясна. Добрий чай — від 4 К 20 с за клгр.

Zdenko Nikolau

Erster Hand Tee-Import TRIEST.

Велика Випродажа

з причихи зміхи льокалю.

Юліян Домбровський

МАГАЗИН ЗОЛОТНИЧИЙ ГОДИННИКАРСКО-ЮВІЛЕРСКИЙ. у Львові, ул. Гетманська ч. 4.

від 15. січня 1912 ул. Академічна 3 побіч Гіпотечного Банку напроти Готолу Жоржа.

Великий вибр заручинових перстенів, шпильок і букетових перстенів.

служенем в церкві, відслоненем таблиці і концертом.

Вже о 2 год. церква битком була переповнена вірними, так що, хто пізніше прийшов і вся шкільна молодіж мусіла стояти на цвинтарі. По богослуженню промовив до народа і до численно зібраної рускої інтелігенції сьвятинський декан, о. Дмитраш з Залуча. В своїй патріотичній промові розповів в приступний спосіб про жите Маркіяна, а потім про его ідеї, про его любов до руского народа, про его тверду, як Бескид віру, а вкінці вказав на ті численні народні інституції, які під впливом ідей Маркіяном голошених повстали і над моральним і культурним двигненем народа працюють.

До парастасу перед тетраподом, на яким стояло евангеліє, чаша і епітрахіль, а всю товучуло в живих цвітах, жертвованих сьвятинськими міщанками, стало десятох сьвященників а в часі парастасу ще кількох прибуло.

По парастасі вийшов весь наряд і духовенство на цвинтар, де відбуло ся відслонення і посвяченя пропам'ятної таблиці. Тут промовив коротко о. Проць і завізав присутних, аби кілько разів будуть йти до церкви Богу моляться і поглянуть на таблицю, пригадали собі Маркіянові ідеї, его пламенну любов до народа, его живу віру в Бога, і такі ідеї самі плекали в своїх серцях; аби в своїх молитвах поминали і душу Маркіянову, аби до молитов про хліб насущний та щоденні злидні долучували і молитву про красну долю для руского народа.

Потім відбув ся величавий похід улицями міста до читальні. В поході взяла участь шкільна молодіж, всі рускі товариства, майже вся інтелігенція. Разом учасників торжества з самого Сьятина і з околичних сіл було коло 2 тисячі.

Вечером відбув ся концерт в салі рускої читальні. По вступнім слові професора Гдулі, в яким схарактеризував ті часи, серед яких Маркіян почав працювати, наступили слівні хору міщанського, соля панни Дмитрашівної та п. Подалуйка, фортепянове сольо п. Левицької, скрипкове сольо п. Полічука та декламації удачно виголошені п. Сілецькою.

З помежи співів найбільше подобав ся спів млодецької гімназистки панни Дмитрашівної. Своім милим відспіванем „Цвітки дрібноі“ зробила учасникам таку правдиву прямиість, що на загальне домагане мусіла пісню повтаряти.

Щира подяка належить ся також Вп. п. Левицькій, яка визичила фортепян, сама відограла прекрасно сонату „Бетовена“ і при всіх співних точках акомпанювала.

Дуже гарно виголосила „На могилі М. Шашкевича“ маленька Маруся Процівна так, що мусіла другий раз его декламувати.

По живім образі і відспіванню національного гимну розходили ся учасники сьвята з піднесеним настроєм домів, видаючи, як сьвідомо і широко умів вже і наш наряд шанувати тих рідних снів, що з любови для его добра і щастя працювали.

З Самбора.

До нашого оновішеного звіту про Маркіянове сьвято в Самборі, додамо коротку рецензію про концерт того самого дня се є 19. с. м. в салі „Народного готелю“.

Програму концерту виповнила наша місцева і доохресна інтелігенція власними силами, а виконала его з почутем щирого пієтизму для торжественної хвилі.

Сьвяточну промову виголосив др. Д. Стахура. Хори два мужескі, оден мішаний станули під батуту молоденького дрігента, академика п. Р. Форостина, а твори хоральні: Шевченко-Людкевич: „Косар“, Шевченко-Вахнянин: „Дума з невольника“, та Шевченко-Лисенко: „Іван Гус“ всі з фортепяновим супроводом відбивали ся могутними акордами о уха слухачів.

Декламацію Франка: „Каменярі“ виголосив п. Княжівський, учен. VII. кл. гімназії поправно, а маленька Маруся Рабівна вищебетала понад програму вірш Шашкевича: „Підліс“ з щиростію дитячого серця.

П. Мельниківна відспіва сопранове сольо: а) Шашкевич-Матюк: „Цвітка дрібноі“, б) Лисенко-Франко: „Не забудь юних двій“ прегарно, за що публіка не щадила їй живих оплесків.

Скрипкове сольо Jüttneri Op. 5. „Мрія“ (Traum Romance) відограв з прецизією п. А. Панусевич, а публіка нагородила его гримкими оплесками.

Фортепяновий супровід дискретний виконала п. Бавметтерова.

На закінченя промовив з одушевленем п. Бойцун, проф. гімназ., пояснюючи творчість Шашкевича.

о. М. Каровець.

Конгрес для охорони пам'ятників і опіки рідної землі.

(Кінець).

По щирій подяці Впр. о. Аббасови за удержане в часі конгресу в гостиннім монастирі — удав ся я на спочинок, щоби в досьвіта попрощати ту сьвяту обитель.

Раненько перед год. 5. був я вже при престолі і відправивши Службу Богу, сишив я щоби застати осібний поїзд, який відходив з головного двірця о год. 6:20. На двірці стрівули ся ми з товаришами конгресу, бо через тих півтретя дня привикли ми до себе, пізнавали ся бодай з лица, що сей, або той є учасником конгресу. Як заходив що до кого сумнів чи се конгресист, то рішала відзнака — біло-червона кокардка, яку дістав кож-

На пам'ятнику матери уміщена написе уложена моім братом Володимиром:

„Мати пр-добра своєї родини!
Всіх спомогала тяжкої години;
Літ п'ять десятків в подружж'і прикладім
В Шляхтинцях з мужем долю ділила,
Сімдесят років у труді прожила
А тут вдовою з жалю спочила.“

Нас виховало ся осмеро рідні (дев'яте померло в дитячій віці). Два найстарші брати Іполіт і Іван, уже в 50-их роках XIX. ст. покінчили науки і стали сьвященниками (Іполіт умер 17. мая 1883. р. приходником в Несторівцях, в Зборівщині а Іван умер 14. люця 1900. приходником в Постолівці в Гусьтинщині). Сестри повідавали ся і вийшли з родинного гнізда також уже в 50-их роках за сьвященників: найстарша Анна за о. Єр о н и м а Л е в и ц к о г о, б. приходника в Стривганцях, де скоро померла, Ю л і я за о. І в а н а Л ю б о в и ч а в Острові, коло Тернополя, де обоє живуть досі і Іванна за о. І л я р и я С т р у м и н с к о г о в Батькові в Зборівщині — давно вже повдовіла. Таким способом старший мій брат О с и п (умер приходником в Сервирах 5. люця 1889), я і В о л о д и м и р (перший ред. і основник „Діла“ † 25. люця 1883 р.) були неначеб друга генерація, неначеб друга якась семья, що виховувала ся окремо від старшої рідні. (Дальше буде).

1880, а ще на Різдво відправив богослуження*). При тім провадив рільне господарство і велику пасіку (15 літ адміністрував крім того сусідними Байківцями, з Смиківцями і Руськівкою) отже і приходска і господарска праця була незвичайно велика і трудна. Для нас дитій був се живий приклад точности, обовязковости і невсипучої праці.

Мати моя була вельми чутлива і лагідна а від досьвітку до пізної ночі порала ся коло домашнього господарства, бо доходи з парадії і господарства були невеликі а такі було для кого дбати. Сю вдичу і запонадливність родичів дуже вірно зобразив молодший мій брат, пок. Володимир, в повісті „Скошенний Цьвіт“.

Проживши 50 літ у Шляхтинцях, не могла перенести того жалю, що в марці 1881 була приневолена випровадити ся із Шляхтинця, та побувши кілька тяжків у мене в Тернополі, переїхала відтак до найстаршого сина Іполіта, приходника Несторовець, коло Озерної, і там умерла 28 люця 1881. р. Похоронена в тамошнім кладовищі, біля самого приходства, де в два роки описла спочув також о. Іполіт. На могалах стоять побіч себе дві камінні піраміди посеред тиньстих сосон, окружені зеліною загородою.

*) Похоронений в Шляхтинцях біля церкви, а на могилі здвигнена камінна піраміда в зеліною загородою.

дій. Згадаю тут, що міністерство залізниць уділило кождому учасникови конгресу знижки на залізниці в Австрії з дому до Зальцбурга і назад. Та не менше приємною від самого конгресу була прогулька в Зальцбурга до Відня. На се склала ся їзда осібним залізничним поїздом з Зальцбурга до Мельку, відтак осібним парохомом з Мельку до Відня. Снідане, обід і підвечірок разом з картами їзди поспішним поїздом і парохомом (II. класи залізничні I. кл. парохомом) вносила 20 К. їзда, як парохомом, так залізницею дуже вигідна без натовпу, бо призначена для самих конгресистів. Коли поїзд був вже в добрім розгоні, принесла служба до кождої переділкі кождому з нас снідане, зложено в шняки, саламі, 2 булок, фляшки 2/3 л. вина і до того склянки. Все гарно уложено, до того сервети і паперові тарелі. Справдешний німецький лад. Хоч нас було кілька соток, однак віком не забракло нічого і ніхто не потребував журити ся о себе. Радник міністерияльний von Förster, опроваджував німецьких гостей по всіх вагонах і заізнавав зі знатнішими.

О год. 10:40 прибули ми до Мельку, одной з найкрасших місцевостей над Дунаєм. Клунками не потребував ніхто журити ся, бо заряд прогульки постарав ся, щоби всі клунки безплатно з залізничі перенесено на парохід.

З двірця удали ся ми всі до чудового монастиря положеного над Дунаєм, М е л ь к, се властиво монастир оо. Бенедиктинів. Чогось гарнішого і величавішого — годі собі представити. Щоби мати понятє о величній будові, досить згадати, що сей монастир має 2000 вікон.

Слушно міг о нім написати Себастьян Бруннер:

„He Schiffer! rudert nicht gar so schnell,
Was sind das für Glocken so klar und hell?
So fraget der Pilger, der talwärts fährt,
Das Haus dünkt ihm wohl eine Frage wert.“

В монастирі є 80 сьвященників. В однім крилі містять ся гімназія приватна, але з правом прилюдности. Професори самі монахи. Учеників коло 400.

На подвір'ю привитав гостей гарною мовою аббас. В промові згадав, що Мельк — се гніздо Бабенбергів, се початок Австрії. Відтак запросив всіх оглянути монастир. Ми переходили через гарні передні салі і ввійшли до салі цісарских, бо дійсно тут мешкали деякі члени цісарської родини. Відтак оглянули ми велику бібліотеку зложеноу в 70 тисяч томів. Чудової будови велика церква, а в ній богатства і пишнота, якої не знайде і по катедрях. В скарбци находить ся місцецької роботи хрест з золота, походячий з дуже давних часів. Фелон оден з 13. столітя. Інші золотом та сріблом ткані, та висаджувані каміннями. Жезли, мітри аббасів і інші понтифікалія дуже цінної роботи. На жаль все те мусіли ми лиш побіжно переглядати, бо мали всего 3 години часу, а в нім містив ся вже і час обідній.

Обід — виключно вже пиво і вино — мали ми вже готовий в готелю Melkerhof. Місто на наше повитане вивісило чорножовті і сиво-жовті хоругви. Послідна — се барва горішної Австрії. На розі одной з улиц уміщено уривок з пісні Нібелюнгів в тодішній старинній мові.

І як Німцеди не бути культурним? Се читають прохожі і кождий мимоходом пригадує собі сьвітлу минувшину своєї вітчизни. Коли то у нас буде щось подібного? Коли побачимо ми на улицах Яворова, Городенки, Коломиї плити з уривками поезій наших ренів? Маймо надію, оно йде до ліпшого, лиш пам'ятати вам, що: per aspera ad astra!

Парохід дав знак, що пора нам всідати. Коли ми вже вступили на поміст, промовив предсідник конгресу до місцевого старости і бурмістра, які нас відпровадили на корабель і підніс сям представникам власти оклик: „hoch!“ Замаляли білі хустки з берега і з корабля, ми поклонили ся одні другим і відішли з малої пристани на широкий Дунай. З острова напроти монастиря-твердині загуділа армата — се послідне наше пращане.

Ми плили попри чудові замки, палати, декуди й руїни. Хоч рано падав дощ, то від Мельку мали ми погоду — могли з помосту корабля подивляти красу країни. Місцями стрічали ми залізницю, яка гвала понад широким Дунаєм.

Коло год. 4. вийшли ми до Ідальні, де

приладжено нам підвечірок з кави, булок, мяса, тортів і овочів. Може в годину пізнійше замітили ми по лівій стороні Дунаю фани, а відтак почули вистріли мюадірів на привіт гостей. Се місточко Dürnstein. Неначе гніздо висить оно над філями Дунаю.

Наш корабель пристанув, бо на березі вийшов повитати конгресистів голова міста, а з ним гурток чепурних мешканців. Гостинні Німці очевидно на кошт громади приладили нам другий підвечірок з вимної перекуски і вина, які подавали місцеві дівчата, убрані в хороші народні строї. На головах мали они жовті шеломи, подібні до капелюхів. Були се Wachauer Hauben — як пояснила одна з дівчат.

Ми висіли з корабля, щоби оглянути місцевість. В кількох хвилях були ми на подвір'ю церковнім, де парох повитав нас і запросив оглянути церкву.

Хоч місцевість ся маленька, ледви кільканайцять старинних каменічок, однак сьвятиня у них величава. Найбільше цікавий тут се кивот в формі величавої кулі земської. Кивот обертає ся на околу. Проф. др. Паукер Бенедиктин пояснив нам історію сего кивота. Зробив его різьбар з околиці і прикрасив хорошими різьбами. Групи представляють містичні фігури і сцени з життя Ісуса Христа. Артист помістив і себе на кивоті. Робота се правдиво класична. В Dürnstein задержались ми всего 15 минут, бо керманіч дав знак на відід. Знов коротка промова жвавого президента з Карльсруге, подяки за гостину і hoch! Капелюхи на кораблі і на березі піднесли ся в гору — замаляли хусточки з берега і з вікон — повіяли сиво-жовті і австрійські хоруговки, — ми помчали до Відня і тут розпрощали ся взаїмно.

Вечером о год. 7:30 були ми вже в пристани. Рано, а була се неділя, відправило нас двоє Службу Б. у св. Варвари. Коли ми виходили з церкви, стрічали нас видно такі наші краянн, бо щиро нам кланяли ся. По сніданю прийшли ми знов до церкви, бо вже тужно зробило ся нам не чуючи рідної мови цілий час на конгресі, а хоч нас Русинів-було аж два на конгресі, оба сьвященники, то аж на кораблі познакомив нас оден крилошанин з Клягенфурту. А на конгресі не сиділи ми разом, лиш я сидів з одним Бенедиктином і говорив по німецьки — а мій другий сусід говорив в польським катихетоу з Тернополя по польськи. Так само рано їхали ми до залізничі в однім омнібусі, та коли я чув, що они з товаришом говорили по польськи, я зпитав ся з ними словом: „Guten Morgen“ і так я мав мого старшого товариша за Поляка, а він мене за Німця і Бенедиктина, бо случайно наша одіж подібна.

В Зальцбургу стріву ся я з Чехами, сьвященниками і цивільними і до них говорив по руски і ми порозуміли ся, та коли заговорив я до якогось Поляка по руски, то дістав лиш відповідь: ja jestem Polakiem z Krakowa і тільки було нашої розмови. Замічу ту різницю між Німцями австрійськими а прускими. Свої більше ввічливі, услужні, немов свої, сьвященника ресектують, хочби і найвищі урядники, коли Прусакі, хоч також чемні, але більше зимні, видимо протестанти. Навіть в своїх промовах були они не дуже повздержливі в похвалах для своєї великої, сильної держави. На се відповідали знов наші бесідники і рівнож підносили: unsre so grosse Monarchie.

Велике признане належить ся місцевому комітетови, який так щиро займив ся своїми гістями, що подбав для всіх о поміщеня в готелях, а навіть для деяких сьвященників виднав поміщенє і удержане в St. Peter Stift у оо. Бенедиктинів. І я до сих належав.

Крім знижки залізничі державної була також знижка на залізничі міській, в трамваю і на ливновій залізничі. Крім того дістав кождий учасник отєї дарунки з конгресу: 1) відзнаку, 2) дар міністерства просьвіти в брошурі: Oesterreich. Kunst-Topographie, 3) дар міністерства публичних робіт: Провідник по Дунаю, 4) дар місцевого комітету: а) Провідник по Зальцбургу, б) мапу карт з видами. Карта участі на конгрес в вступом до всіх публичних інституцій а також многих приватних — вносила 6 К. Коли одна брошура міністерства: Oesterreich. Kunst-Topographie коштує сама 35 К. Картки виконані артистично мають на окладниках написе: Den Teilnehmern des gemeinsamen Tagung für Denkmalpflege u. Heimatschutz in Salzburg 1911. gewidmet von der Vereinigung Heimatschutz in Steyr. Окрім того

роздано нам брошури: 1) Verein für Heimatschutz in Steiermark, 2) брошуру проф. д-ра Giannoni з 104 образками, 3) Ein Denkmal schutzgesetz für Oesterreich.

Також прускі Німці роздали обширну брошуру: Über die Erhaltung des Heidelberger Schlosses. Також дістали ми всі листу учасників конгресу друковану. Роздано також друковану програму п. з. „Denkmalpflege Kurs für Geistliche und Verwaltungsbeamte in Regensburg“, який уряджує К. Generalkonservatorium der Kunstdenkmale und Altertümer Bayerns — Dr. G. Hager. Сей курс уряджувала кор. генеральна Консерваторія Баварії в днях 4 і 5 жовтня.

Цілю курсу було познакомити передо всім духовенство як також урядників державних з духом опіки над церковними пам'ятниками, подати певні вказівки і засади для практичного переведення тих засад в життя. При тім було можна оглянути властиві церковні і старинні предмети.

Не може тут не вказати свого здивування що на сей так цікавий і культурно важний конгрес не прибуло більше Русинів, хоч була до сего досить велика поміч правительства. В прикре положення вводили мене мої товариші по званню питаючи мене: Haben Sie auch in ihrer Heimat Vereine für Denkmalpflege und Heimatschutz. Очевидно я мусів згадувати і про Музей ім. Шеєтицького, Товариства ім. Шевченка, бібліотеки і інші культурні установи, але о товаристві für Denkmalpflege u. Heimatschutz, давав відповідь вимінуючу.

А коли приходили мені на гадку слова з промови проф. Dehio з Штраасбурга: „Ein Volk, das seine alte Kunst nicht zu hüten vermag, das diesen krystallinen Niederschlag aus dem Seelenleben seiner Vorfahren dem Meistbietenden feilhält, ein solches Volk erniedrigt sich selbst“ — то жаль стискав за серце що тільки цінних пам'яток, тих свідків нашої культури знаходять ся в музеях Петербурга, Москви, де они стратили свою вартість, бо слушно сказав той сам бесідник: jedes Kunstwerk, das von seinem ursprünglichen Ort entfernt — verliert an Wert. Коли мій товариш на конгресі мені ще не знавний, видів сю велику німецьку культуру, коли з пам'ятників читав святі карти німецького народу, коли чув ще ці гарні промови бесідників пруских і австрійських, як они дорожать своїм великим добром — національним, то розплакав ся, порівнюючи наш нарід з німцями. І я розумію его.

Просимо домагати ся „Руслана“ по всіх реставраціях, каварнях, торговлях і привіднувати нам нових передплатників в кругах своїх знайомих.

З державної ради.

Бюджетова комісія радила вчора в дальшій ході над бюджетовою провізориєю. При тій нагоді пос. Сілінгер, обговорюючи моравські справи, збивав твердження п. Станка, наче би церковні майна були за мало оподатковані; бесідник зазначив, що церковні майна оплачують всі податки, а крім сего виїмкові податки, як на релігійний фонд і податок від вищих доходів.

П. д'Ельверт (нім. пост.) жалував ся на занедбане Моравії і відпер домагане Чехів, щоби на чолі Моравії був намісник чеської народности.

П. Шрайнер критикував іменоване міністрів Трнкі і Брафа, причім зазначив, що на становище міністрів покликано їх не як урядників, але що они рішили признати ся до чеської народности та з причини їх національної минувшини. Відтак перейшов бесідник до справи водних доріг і домагав ся управління водної господарки у всіх краях.

На пополудневім засіданні бюджетової комісії промовляв п. Ангерман, вказуючи на потребу розширення телефонічної сітки, та на занедбане під тим зглядом Галичини, як рівнож на потребу побудовання нових залізничних возів і почтових уряджень. Обговорюючи справу водних доріг, зазначив бесідник, що водна дорога буде для Галичини корисна і оплатна; она розбудить все господарське життя Галичини і здержить еміграцію. В урядничій справі домагає ся бесідник будови дешевих мешкань і вдовження.

П. Крамарж говорив про чесько-німецьку угоду. Зі сторони Чехів є воля до заключення справедливої угоди, але така сама воля була би пожадана і з другої, то є німецької сторони. Через покликане двох чеських міністрів політична система змінилася трохи наліво, але в кабінеті гр. Штірґка знаходиться одна темна точка, іменно міністер судівництва.

П. Колішер вказував на потребу підвищення квоти на будову залізничних возів, машин і телефонів о стільки, як сего домагає ся коло польське, т. є 20 мільйонів корон на залізницю, а 10 мільйонів корон на телефон. Стан машин і возів на галицьких залізницях є дуже нужденний; їх ненастанна наплата коштує більше, ніж нова будова. Що до будови водних доріг, то бесідник іменем кола польського домагає ся, щоби були виконані, як сего домагає ся предлога. Крім галицького каналу домагає ся бесідник получения меж Вислою а Дунаєм.

Після сего наради відложено; слідує засіданню відбуде ся в понеділок о годині 4. по пол.

Італійско-турецька війна.

Вже маємо урядове ствердження італійського правительства в тім напрямі, що про відступлене від наміреної акції на Егейським морі Італія й не думає, а відложила є лише на час подорожжя англійської королівської пари. Не підлягає вже тепер найменшому сумнівови, що ніодна з великодержав не запротестує ваза проти наміру Італії розширити воєнну акцію на чужі простори; зробила се лише одна Росія, котра недвозначно виявила своє негодование із сеї причини. Союзники Італії дуже чемно перестерегли є перед надто великими розмірами акції, більше нічого.

Оборона Дарданелів. Предвиджуючи італійський напад на Дарданелі, сконцентрувало турецьке правительство в Галліполі дивізію в силі 25 тисяч людей, а в Дарданелях і Едринді по одній резервовій дивізії. Перевезено в сторону проливу майже всі воєнні матеріали з над болгарської границі. З Солуня вислана на архіпеліг велике число мітралез. Осередною точкою оборони проливів є тепер Нагара.

З поля бою. Аг. Стеф. доносить: Протягом вчорашнього дня не лучило ся нічого нового, з виїмкою кількох дрібних зустріч, в котрих по стороні Арабів згнуло 20 людей а 8 віднесло рани. По нашій стороні є 3 людей легко ранених. При новій ревізії оаз найдено знова закопане в землю оружжя і амуніцію.

„Secolo“ доносить, що Італія замовила нові апарати, які привязані до торпедових лодок спричиняють вибухи морських мін.

Аг. Стеф. заперечує відомість, немов би Італійці кидали з літаків бомби на шпиталь Аймзара.

Перед морською акцією. З Царгороду доносять про можливість блокади дарданельського проливу.

Зачувати, що Австро-Угорці повідомлено, що Італія видить себе зневоленою до акції проти Туреччини також на Егейським морі.

Турецькі міністри війни та маринарки виїхали до Дарданель на інспекцію.

Осторога зі сторони великодержав. „Köln. Ztg.“ звіщає з Царгороду про осторогу великодержав для Італії, що плянована нею блокада на Егейським морі означала би шкоду для великодержав. Італійці перед зачатем сих кроків повинні би подумати над наслідками подібної акції.

Вказівки Порти амбасадорам. „Ikdam“ доносить, що Порта поручила своїм амбасадорам, щоби повідомили великодержави, що у правильне триполітанської справи є зависиме від ефективного права верховладді Туреччини над Триполітанією. Порта поробила всі зарядження, щоби відверти евентуальний напад Італійців на турецькі побережжя.

„Sabah“ пригадує кампанію Наполеона в Москві і думає, що італійська акція на морі буде катастрофою для Італії.

НОВИНКИ.

— **Календар.** В неділю: руско-кат.: Івана Злат.; римо-кат.: Конрада. — В понеділок: руско-кат.: Филипа еп.; имо-кат.: Валеріяна.

— **Доповнячі вибори з 27 округу** (Дрогобич-Болехів-Турка). Пишуть вам:

По зложеню мандату здобутого кровю людською д-ром Левенштайном розписано нові вибори на день 28. листопада. Зачали ся агітації всяких партій. Партія сионістів поставила кандидатуру д-ра Сегалія, адвоката з Відня; партія Фаєрштайна обстоєє за кандидатуру д-ра Левенштайна. Жиди роздвоїли ся: Фаєрштайнівці пустили в рух гроші і алкоголь, гроші для провідників партії і їх адгерентів, горівку і пиво для черниціан. Те саме роблять сионісти. Трета партія, се соціялісти. Сі уживають аж потрійних чи почвірних способів і не жахають ся найбрутальніших, бо розбоїв.

Коли перші підкулюють і розпивають нарід, то полишають бодай свобідну волю виборцям, що правда, визувають їх з чести і деморалізують, але не уживають бодай фзичного примусу, коли соціялісти, де не вдасть ся горівкою перетягнути виборця, грозять, бють, мордують. І так одного з наших, з інтелігенції побили так, що сей дихати неміг через кілька хвиль, міщанина Яхна на передмістю Лішнянським побили смертельно. Міщани виборці скаржать ся, що не можуть спокійно уладєє перейти, щоби не були наастановані соціялістами. Перед в тій агітації веде Стронський, бувший шатомець, тепер урядник Каси хорих; помагає ему бруківий волокита, без занятя Рудольф Скибинський. Кажуть, що він має в Каси хорих, до якої складають свою кервавицю б дні робитника, аж 200 Кмісячно. Стронський бере з тої самої Каси хорих 320 К місячно; третій Захвешський, також голосний соціяліст на дрогобачім бруку, є шефом Каси хорих. Всі три є нескінчені студенти сучь великими ревунами а на час виборів достають добрі гроші від партії яко дисти а крім того для наганячів агітаторів платять по 5, 6, 8 і 10 К денно за роботу при виборах і чим хто більше бідних людей пригнє до їх кандидата, тим ліпшу дістає платню. Такі агітатори — се люди без занятя, що через своє ліниство не мають місця, готові на все. Кинути ся на безборонного чоловіка і розбити голову, се їм нічо не вадиць, він не боїть ся ні арешту, ні навіть шабениці. Такі опришки є престрахом для свобідних горожан. Перед ними утікає поліція.

Дня 15 го листопада зібрали ся наші сторонники на віче, однак соціялісти-бараби розбили его так, що наші були привезолени онустити салю і перенести ся до Народного Дому. Отсе так розуміють соціялісти свободу зборів! Се окричана їх — egalité.

Агентови поліції, який стояв на брамі салі міської, порізали соціялісти руку. А все те діє ся під боком властей.

Вилівові чинники звертали увагу ц. к. староства на сей неможливий терор соціялістів, однак власти з якоюсь укритою ціллю се терплять. Чи тому може, що ту загрожени передівсім Русини?

У соціялістів видно нема найменшої моралі. Не ставили ми свого кандидата — то кричали соціялісти, що Русини йдуть за Левенштайном і в той спосіб дискредитували повагу рускої інтелігенції. Поставили ми кандидата — се також після них зле і маєш їх мораль.

А треба знати, що Стронський і Скибинський всюди хотять уходити за Українців, аж тепер пізнав міщанин, що їм о Україну так ходить, як псови о п'яту лабу. Для сих панків — ibi patria, ubi bene. Заплатить ему жид Левенштайн, то він за нам агітує; платили оо. Василяни, то Стронський був клеверикалом і учив в їх школі. Скибинський, той чортви буде служити не то Віткови, аби лиш добре платив. А наші патріоти до недавних днів йшли руку в руку — от мовляв, нехай они ходять до касина, таж і они наші, дарма, що много з поважніших наших людей перестали учати на Бєсїду, бо яка се честь ускрати до стола Скибинського, а самому, хто платить стало вкладку, тиснути ся по кутах! Аж виховали собі наші батьки гадюку за пазухою. Та чей хоть тепер вразумлять се.

Четвертим кандидатом — є наш кандидат о. Михайло Моссоора.

Наші патріоти за пізно трохи поставили кандидатуру о. Моссоора. Коли вже і соціялісти і Сегалівці обробили своїми агітаціями передмістя, коли вже много міщан перетягнули на свою сторону.

В справі кандидатури о. Моссоора відбуло ся вправді кілька віч, але лиш в осередку міста, а на передмістях не уряджено ніякого віча. Найбільше попертьє має о. Моссоора

оо. Василяни, які по церквах за ним промовляють, поборюючи соціялістів і жидів. Та дивна річ, деякі з панів, котрі нічого самі не роблять, хотять, аби оо. Василяни правили в неділю нараз в сімох церквах — і всюди агітували за нашим кандидатом. Се жадане трохи чи не безличє, бо самі оо. Василяни не в силі переперти кандидата, а по друге й проповідальниця не надає ся до сего, хіба лиш о стільки, аби представити вірним небезпеку від послія-жидів і соціялістів. Друга річ в тім, що не вся інтелігенція може займатися агітацією виборчою, а ті, що би могли не хочуть. Крім д-ра Олесницького зі свьтської інтелігенції нема більше независимих — а урядники Банку в „Народнім Домі“ особливо о. директор — займають якесь неясне становище в справі нашої кандидатури. Ми не маємо надії на свого посла а станимо свого кандидата виключно для ратования нашої чести, бо инакше міщанство до ґрунту здоморалізує ся, а треба знати, що чільніші міщани самі ждали ставлення нашої кандидатури. Але чи всім Русинам хоч би з інтелігенції ходити так дуже о свою честь?

Деякі зневірили ся і не мають ніяких виглядів на відогранє якоїсь ролі в місті, де таке велике число Русинів — і хотіли би остати на дальше забавкою Левенштайна і Сегалія, чи Фаєрштайна і Шццмана, інші хорують на ліниство і інші хобоби — а не брак і особистих непорозумінє.

Замічено від якогось часу також, що наша „Народна Торговля“ стала люкалем агітаційним соціялістів і там они з панамі виставляють свої афіші за своїм кандидатом Гавсером — і ми народовці принєволені дивити ся, як в наших, рідним склепі нас соціялісти і батяри обиджають. Чи може на них стоїть „Народна Торговля“?

— **З виборчого руху.** „Де не поїєш — там вродить ся“ можна би сказати про яблонівського отамана Трильовського і его адютанта Лаврука, які, місто пильнувати парламенту, до чого они морально обовязані перед своїми виборцями, поспішили ся на агітацію за брайтерівським кандидатом жидом Райцесом, що кандидує в Золочівщині. Разом із звісним послом Брайтером скликають они вічі та збори, на яких поручають нашим виборцям кандидатуру Жіда. Кажуть, що послі Трильовський і Лаврук мають остати в виборчій окрузі аж до дня виборів, бо в парламенті нема для них роботи. Тай хто сему подивує ся? Звісно — Жиди добре платять, а радикальні послі, що так солодко промовляють перед виборами, по виборах вихають лиш за жиром...

— **Справа 101.** Засуджені студенти виготовили через своїх оборонців просьбу до міністерства судівництва о дарованє їм карі і о звесенє єї наслідків. Акти цілої справи разом з сею просьбою, находять ся тепер у львівській апелляції, звідки підуть до Відня. На случай відкинення просьби міністерством, мусіли би засуджені сейчас зачинати відсиджуване карі.

— **Про утечу Січинського.** „N. W. Tagblatt“ із спеціального жерела помітив вчора статю в справі утечі Січинського і доказує, що ся утеча не була би переведена, наколи би приятелі Січинського не були посідали значних грошевих середників. Звідки взяли ся ці грошеві середники? Автор статі каже, що зібрали їх галицькі Русини в Зєдинених Державах і Канаді, де вже від року 1909 продавано спеціальні карти по пів доляра, а гроші призначувано на фонд, що послужив до освобождения Січинського з тюрми. Сам Січинський якийсь час спротивляв ся утечі і незвісно, що зневодило его остаточно до покинення сего опору.

— **Чеський Бобрінський.** Що Чехи, надіючись в будучній помочи Росії в борбі з німецьким жиєлом є русофілами, се не від них звісно, але що они годять ся на ролю гончих царських, на се дав нам живий примір видзначний чеський політик др. Крамарж в інтерв'ю з якимсь Маруцаком в „Нового Времени“. Нам байдуже, що думає собі про нас приятель гр. Бобрінського і Маруцака, вже сама чесна компанія достаточо его посуджує і осуджує, але не розуміємо, чому то п. Крамарж, денунціюючи і лякаючи Росию українським національним рухом скривав ся за параван австрійського патріотизму. „Воньмите гласу мовму“ — благає Крамарж австрійські мїрдатні круги і здуєть українство, бо в противнім случаю мій приятель Бобрінський та Маруцак на смерть на вас загнивають ся віді готова виникнути європейська задирка. А „по-

дьям Руть" — звісно — так викидає три-юмфального візду гр. Бобринського та Пуриш-кевича... так тужить днями, ночами... ех якби то инакше викидалося, колиб не ті прокляті „мазевинці“!

Радимо п. Крамаржови, щоби менше журився чужими справами, а занявся більше своїми, рідними, щоби чеські діти не втікали з Відня світлами по науку. За оборону меракого галицького ренегацтва буде йому вдячний хаба. Марушак...

— **Український парламентарний клуб і до Крамарж.** Український клуб у Відні оголосив е-нунціацию проти слів д-ра Крамаржа, поміше-них в „Новім Времени“. Клуб заявляє, що в Галичині і Буковині крім горстки Ляпованив нема Росиян, що від кількох літ в обох краях ширить ся сильна національна і релігійна ро-сійська пропаганда, яка має на меті винаро-довлене Українців. Клуб вислав в сім дусі вистилізоване письмо до президії чеського клубу.

— **Спростоване.** Від пос. д-ра Теофіля Оку-ненського з Городенки одержуємо спростоване: На підставі §. 19. закону з 17. грудня 1862. ч. 6. В. з. д. з 1863. прошу о поміщенє в спо-сіб законом вказаний слідуєчого спростованя новинки під заг. „З судової салі в Городенці“, поміщеної в ч. 259. часописі „Руслан“ з 21. листопада 1911.:

Правдою є, що іза обидливих слів був я привневлений пізвати о. Поповича перед карний суд, що з того приводу відбулась 18. с. м. в Городенці судова пересправа, та що є відрочено для переведеня доказів правди. Не є однак правдою, будьтоби о. Попович, домагаючись від мене в обидливий спосіб зложеня рахунків з парцеляції дібр Городни-ця, не мав достаточних пояснєнь сих рахун-ків, та не знав причин збільшеня коштів парцеляції. За те є правдою, що я до скла-даня тих рахунків не є обовязаний, бо я їх зовсім не вів, лише вів їх др. Чировский спеціально до сього, за окремим винагоро-дженем через самих парцелянтів умовлений. Правдою є, що недобір з парцеляції сиричи-вили парцелянти самі, через проволоку запла-ти ціни купна. Правдою є, що про се все о. Поповичеві дуже добре звісно, та як др. Чи-ровский всі рахунки з парцеляції уділив ко-ждому з парцелянтів, між тими також о. По-повичеві.

Не є правдою, що до тих рахунків не втягнуено деяких позицій, та що декотрі се-ляни-парцелянти неплатили більше, чим на-лежало ся. За те є правдою, що предложені д-ром Чировским рахунки признали всі пар-целянти, крім одного о. Поповича, котрий до-магав ся розложєня цілого недобору виклю-чно на самих селян. Правдою є, що часть не-добору покрив також я з власного гонорара.

Не є правдою, що я недодержав обітни-ці інтабуляції парцелі за потоком на річ о. Поповича, та що я зломив даєє слово не скаргити п-ні Поповичеві за її підпис на акценті. За те є правдою, що я такої обітни-ці і слова ніколи не давав і не будучи вла-стителем парцельованого маєтку, ані повно-власником очевидно навіть давати не міг.

Також є правдою, що о. Попович всі тоті заміти підніс перед ц. к. судом окруж-ним в Коломиї в спорі векслєвим Товариш-тва кредитового в Городенці о 15.000 К іза по-ведєня о. Поповича в справі парцеляції ви-точєнім, та що при пересправі дня 22. с. м. не-стійність тих замітєв настілько зістала ви-казана, що сам о. Попович і єго жінка зобова-зали ся добровільно цілу заскаржену суму під прозою екзекуції до 25. грудня с. р. за-платити.

Не є вкінци правдою, що справа ся є дуже мутна, та не є правдою, що я за такі справи мушу ставати перед судовими крат-ками; за те є правдою, що справа ся по моїй стороні є зовсім чиста, та є правдою, що не-я, а о. Попович іза обиди свого посла му-сить ставати перед кратками судовими. — Остаю з глибоким поважанєм др. Теофіль Окуненский, посол до ради державної.

— **Есперантисти про українську справу.** В есперантских „Gestudentaj interesoj“ печатанях в Кракові, появила ся статя п. Леся Денисю-ка п. з. „Україно sub la rusa knuto“, в я-кій представлено гнет українства російським правительством. П. Денисюк не перший раз забирає голос в есперантских часописях про українські справи і за се належить ся ему щира подяка нашого народа, бо познакомлює широкий світ про наші відносини.

— **Перший сніг** із дощем падав вчєра у Львові, звіщаючи близьку зиму. Рівночасно

дає ся відчувати діймаюче зимно, правдиве нещастє для убогого населєня краю, яке привневолено гризти ся зимовими одягами та опалом, дуже дорогим під сєю цєру. Правдиво га-лицька іділля голоду, холоду і нужди за пле-чима. О. благословенний краю, Галиччєво!

— **Посади за гроші.** Від сєреди вєла ся пер-ед львівським карним судом розправа против учителя Ант. Нановського, обжалованого озло-чин обманства; від довшого часу займав ся Н. вироблюванєм всїляких „гарних“ посад, розумє ся, за доброю заплаатою. Н мав все багато кандидатів на посади, з чо:о мав не-малый дохід, бо кождий кандидат платив сво-му „добродїєви“ відпорідно до посади якусь квоту. Жертвою обманця ушло багато легко-душних, переважно убогих людей, які не мо-гучи дїждати ся посади, ані звороту заплаче-них грошей, „запросили“ свого мецената та єго трєх спільників перед суд. Розправа, яка покінчила ся вчєра вєчером, доказала Нанов-ському 19 обманств і виманєня ріжних гро-шевих квот. Суд видав присуд, яким засудже-но А. Нановського на 2 і пів року тяжкої вєз-ниці, Ст. Рудольфа на 8 місяців, а Ст. Гали-рєвича на 5 місяців тяжкої вєзниці. Четвер-того обжалованого Яна Нановського, брата го-ловного вин-вника, суд увільнив.

— **Ійсковий стежений лист** оголошує гарнізо-новий суд в Перемишлі за заступєм рахун-кового офіцера 90. п. п. Францом Градієм іза злочину дезерції, сирєневєренє і фалшо-ванє документів. Стежений втік 9. с. м. з Я-рослава, сирєневєривши 1.600 К із скарбових грошей.

Оповідки

— **Маркіянове сьвято в Кракові.** Заходом „Читальни Просьвити“ в Кракові, відбудє ся в суботу, дня 2. грудня 1911 року сьвяточний концерт для звєличаня сотних роковин урод-ин Маркіяна Шашкевича. В концертї возьме-участь хор „Бандураста“ зі Львова, а також визначні наші солісти і солістки. Вступне слово виголосить Богдан Лєпкий. Замовлє-на білетя, по 5, 3, 2 і по 1 короні, приймає член комітєту, інж. Стефанович (Баштова 18). По концертї комерс. — *Комітет.*

— **Загальні збори Товариства „Ваканційних Осель“** у Львові відбудуть ся в понедїлок о год. 6. вєчером в комнатах „Рускої Бєсїди“. О ласкаву участь просить всїх членів ТОВА- і вривильників — *Видїл.*

— **Маркіянове сьвято в Станіславові.** Заходом українсько-руських товариств відбудє ся в Станіславові ювілейний обхїд 100 літнього уродин Маркіяна Шашкевича. Обхїд складатимє ся з двох частин: Дня 4. грудня уладжує ставі-славський „Боян“ ювілейний концерт з до-бірною програмою. Промову виголосить пос. проф. др. Ол. Колєсса. В половині грудня у-ладат ся другий людєвий концерт при участі майже самих сєлянських сил, хо-ру в Маріямоля. Вступне слово виголосить др. Юліян Олєсницький. Оба концерти відбу-дуть ся в салі товариства ім. Моношкє. Подри-бні програми оголосить ся пізнійше.

Телеграми

в дня 25. листопада.

Бєрно моравсьє. (ТКБ). Згорїла тут фа-брика фирми Бєран і Сивн. Шкода виносить з мільони корон. Підчас ратунової акції по-шарило ся легко 8 пожарних сторожів.

Царгород. (ТКБ). Як звіщає депєша вір-менського патріарха, вибухли в Діарбекір за-ворушенє проти Вірмен. На улицях падали стрїли і одного Вірменина убито. В Мадїн на-ступили великі розрухи. Французкий консуль-удав ся в Діарбекір до Мадїв, щоби заопіку-вати ся тамошною католицькою м.спєєю.

Царгород. (ТКБ). Міністерство війни ді-стало вїстку з Африки, що 2.000 Італійців вирушєли з Бенґгазі в глєбину краю. Араби ставили їм чо:о і здержали в поході. 12 Іта-лійців згинуло, а много було ранєних.

Рим. (ТКБ). Аг. Стефанього заперечує вїстку, начєби Італійці кидали з літаків бом-би на шпиталь Аймсєра.

Королєвєць. (Кєніґсбєрг.) (ТКБ). Старий костєл хр-стоносного ордену в Тарєв упав жертвою пожежі і завалив ся. Вежа ще сто-їть, але лєда хвєля може також завалити ся. Ратунока акція була утруднєна з причини висоти костєла. Сєй костєл недавно відновлє-но і вів мав бути на ново посвєщєний.

Льондон. (Б. Райтера). Всі ранішні днє-вники кєпкують з чуток про можливість усту-плєня Грєя, наслідком розправи в німєцким парламенті і заявляють, що англійський парла-мент не повинен відносити ся з недобірєм до правительства, противно величєзна більшість послєв є гадки, що Грєй мусить одержати повне повертє парламенту, бо инше станови-щє парламенту було би трюмфом Німєччини.

При закупні товарів просимо покликувати ся на наш дєвник.

Замовлєня на осїчний транспорт

**ВИН
ЛІТУРГІЧНИХ**

приймає

**Народна Торговля
у Львові.**

Ціни вин при замовлєнях:

више 100 літ., від 50 до 100, від 25 до 50 літ

Самородне	1-32 К.	1-36 К.	1-40 К.
Гєґєляйсє	1-20 К.	1-24 К.	1-28 К.
Гєрцєговинськє	1-10 К.	1-14 К.	1-18 К.
Австрійськє	0-96 К.	1-00 К.	1-04 К.

Ціни за літру. Бочки платять ся осїбно, лє до двох місяців можна звернути їх до ТРИЯ, а вся почислєна квота звертає ся.

Фрахт вина з місця продукції до Львова заплачує товариство, а лише зі Львова замов-ляючий. Тисячі признає до перегляду.

(12-14)

АЛЕКСАНДЕР МАЛІМОН

у ЛЬВОВІ
ул. Вєлова ч. 9

поруцає машини першо-рядних фабрик до шитя, гафту, трикотєвих виробів і панчошницьких. Приймаю машини до наурєви й за-мінє. Наука шитя, гафту та панчошниц-тва безплатно.

304 Цінники на ждєне даром і безплатно.

ГОЛОВНИЙ СКЛАД РОСІЙСКОГО ЧАЮ

О. КОЗОРУСЯ в Тусятині

(російський кордон)

поруцає ориґінальнє пакованє Ви Ко російського чаю по ціні:

за 1 фунт російської ориґ.	„Ароматичної“	К 6-00
„ 1 „ „ „	„Імперяль“	„ 5-20
„ 1 „ „ „	„Мєлянж“	„ 4-40
„ 1 „ „ „	„Висївок“	„ 2-40

Замовлєня понад 20 К франсє почта і опакованє. Висилка почавши від 1 фунта.

**ДО
АМЕРИКИ
КАНАДИ**

найліпше перевозить

Лінія Кунарда

у ЛЬВОВІ ул. Городецька 99.

Ціна перєправи кораблєм 160 корон за дорослї особи разом з поголовним податком, а 90 К за діти понижше 12 літ з погол. подат.

Уважайтє на ч. 99.

ВІДЇЗД З ПОРТІВ:

Карпатя з Триєсту 28. листопада.
Каронія з Рєни (Фюме) 9. грудня.
Франконія з Рєни (Фюме) 20. грудня.

З ЛІВЕРПОЛЮ:

Найбільші і найвєличавійші пароходи на свїті:

Люзїтанія, дня 16/12 1911, 27/1, 17/2 1912.
Мавританія, 9/12, 30/12 1911, 20/1 1912.

РЕВУН

сатира Осипа Маковєя з образами Струхманчука

коштує в Книгарні Наук. Тов. ім. Шевченка у Львові (Ринок 10) 1 К (з почтєвою перєсилкою 1 К 20 с).

Фабрика меблїв

Франца ЗАЙЦЕРА

(Zeizer)

поруцає найдєшевїшд

Спальні, Ідальні, Сальони, Канцєлярїї, матерїї ітд.

ЛьВІВ Пасаж Міколяша.

Гєлєя оказїйна Doroteum у Львові

лише при ул. Лїндого 6
(бічна Копєрника)

продєє в вільної руки без

Лїцїтації

зживанї і новї меблї, що походять із спадщи-нових, конкурєсних має, з лїцїтацій і з при-ватних домїв чи то з причини повдєвіня, пе-ренєсєня, виїзду, або инших рєдїнних відно-син. Тепєр є такі предмети дешєно до набутя: 2 фортєшєни, кількє Ідальєв, спальні і сальони, бюровї й канцєлярїїні уладжєня, уладжєня муж-ських покїв кавалєрських, шафи на книж-ки, бюрка, бїбліотєчки, крїєла, крєдєнєси, столї, отоманї, сєфи, канєпї, зєркалє, лямпи, го-динники, перєкі і инші дєвнєвнє, портїєри, гвєри, образи, мідорїтє: старїнностї, мєблїкї, порцєляни, огнєтрєвалї касї, машини до пи-саня, машини до шитя, мосєжні мєблї, зєлїзнї, бляшанї, як і загалом усякі бюровї уладжєня по дужє низьких, аж до здєвованя цінах.

ЗАМІТКА. Відпродєуючим свої домовї у-ладжєня платимо найсолїдїйші ціни, полага-джуємо змінї в мїнївнїтєя перєхованя. — ДОРОТЕУМ, ЛЬВІВ, ул. ЛІНДОГО 6 (бічна Ко-пєрника). Пор-єумнє з провинцїєю лїстовно.

**Першорядна ПИСАННЯ
ШКОЛА на
МАШИНИ**

Хорбєрт Єрлїх Львів, площє Смольки 4.
Склад машин до писаня і амєриканських уладжєнь бюрових.

Аб.туриєнт гімназіяльний

без материяльних средств до удєржаня про-сїть в той спосіб добрих людїв о лєнцію на сєлї. Підїмє ся єєстї курс приготєвляючий до гімназії. Зголошенє адресувати до Адмінїстра-ції для „Сирота“.

!! Купуйтє !!

одобренїй Радою шкільною краєвою і вида-ний накладом „Вїдавництва Чана св. Василя В.“ в Жєвкві підручник

д-ра Богдана Барвїнського п. з. „Оповіданя з рїдної історїї“.

Підручник обнимєє 190 сторїн текстє, XXXVI сторїн ілюстрацій (числом 53) на кре-довім паперї і 2 мапки. В гарній полєтєвнїй опрєвї коштує всєго 2 К 20 с.

Сєй підручник є першим підруч-ником рїдної історїї для руських сє-редних шкїл і давє шкільний молодежи впер-не повний образ нашої буваль-щини. Писаний так, що надає ся не лише для учєників І, клєси середних шкїл, але при-недостачї вншого підручника й для учє-ників вїсших клєс, для руських вїдїлових шкїл, для сємінарїї і лїцєїв та до квалїфікаційних іспїтїв на народних вїдїлових учїтелїв.

Надає ся він до наук в дїточих та хло-пчєвих бурсах і інститутах, а іза своїй пристєвнїстї також для наших читальєв, для сєлян і мїщан. З їхєном може почнати ся з него нашої історїї й нождїй освєщєнїє Русин, що не має часу рєвчїтувати ся в обємїстєх книжках.

У Львові набувати можна в „Книгарні Наук. Товариства ім Шевченка“, Ринок 10.